
Sóvidék

SZOVÁTA KÖZMŰVELŐDÉSI FOLYÓIRATA

I. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2009. NOVEMBER

A szerkesztőség a Bernády Közművelődési Egylet tagja.

Főszerkesztő: SZOLLÁTH HUNOR

Főszerkesztő-helyettes: Ország Péter

Ügyintéző: Király Katalin

Technikai szakember: Tolokán Miklós

Szakmai tanácsadó testület:

Bereczki Gyöngyvér, tanár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár

Ferenczi Szilárd, történész, Kolozsvár

Kuti Botond, képzőművész, Kolozsvár

Levelezési cím: Fülemlé utca 13 szám, Szováta, 545500, Maros megye, Románia.

e-mail: szerkesztoseg@prosovidek.ro

szksz@yahooogroups.com

Telefonszám: 0745904473.

Honlap: www.prosovidek.ro

Grafikai szerkesztés: Siklódi Zsolt

Tördelés: Fülöp Márta

Korrektúra: Fazakas Attila, Ország Péter

Fordítások: Ágoston Delinke (angol), Székely Anna (román)

A lapszámot Bocskay Vince szobrászművész kisplasztikái díszítik.

Címlapon: Bocskay Vince: *Az elfelejtett költő* - 1984, terrakotta, 42x44x24

© Sóvidék szerkesztőség, Szerzők.

ISSN: 2066-0146

A lapszámot támogatta: Szülőföld Alap Iroda, Maros Megye Tanácsa

Tartalomjegyzék

Levél

- Levél a só őreihez
A letter to the guardians of the salt 5

Forrás

- SZOLLÁTH HUNOR: A szovátai református felekezeti iskola a két világháború között
The Reformed School in Sovata, between the two World Wars 6
- KOVÁCS MÓZES: Országos kirándulás szervezése az Ady Endre középiskolában, 1960; I. rész (Visszaemlékezés)
Organising a trip in the Ady Endre High School, 1960 I. (Recollection) 12
- RÁDULY JÁNOS: Sóváradi záloglevél, 1652. október 29. (Forrásközlés)
Pawn-letter from Sovárad dating from the 29th of October 1652 (Publication) 18
- MÁRTON BÉLA: Az Éltető család (Forrásközlés)
The "Éltető" Family (Publication) 22

Művek, mesterek

- MÁRTON BÉLA: Az Éltető család és fűrészüzeme
The "Éltető" family and its sawing factory 25
- SZENTES TÜNDE ZSUZSÁNNA: „Sikerekben gazdag életpálya, sok-sok örömmel” (Beszélgetés MÁRTON BÉLÁVAL)
"A successful and happy carrier" (An interview with Béla Márton) 34

Zöld sarok

- GUB JENŐ: Biológiai gyermekjátékok és játékszerek a Sóvidéken
Biological toys for children in the region of Sovata 40

Lelek, g.öröngyök

- FAZAKAS ÁRTILA: Forró, nyári fűszerek; A felhők nagy tengere; Tuván torokkal (Versek)
Poems 46
- P. BUZOGÁNY ÁRPÁD: Egy jó beszélgetés (Novella)
A great conversation (Short story) 49
- MOLNOS FERENC: Születésnap (Novella)
Birthday (Short story) 54

Tartalomjegyzék

BERECZKI KÁROLY:	Szüülőföldem, Szováta (Vallomás) <i>My Homeland, Sovata (Confession)</i>	60
NAGY MIKLÓS KUND:	Az emberarcú szobrászat <i>The human-faced sculpture</i>	64
NÉMETH JÁNOS:	Kék havasok éke, Nagycseréfkút alatt Marosvécsen (Versek) <i>Poems</i>	72

Horizont

DR. JESZENSZKY GÉZA:	1989, legremekebb óránk <i>Our most wonderful hour, 1989</i>	75
ORSZÁGH PÉTER:	„A magyar irodalom a magyar történelem tükré és alakítója”. (Beszélgetés DR. POMOGÁTS BÉLÁVAL) “Hungarian Literature, the mirror of Hungarian history (An interview with Béla Pomogáts)	88
FEKETE ÁRPÁD:	Egy kopjafa avatás margójára <i>On the margins of a wooden headboard</i>	86

Tollhegy

HÉGYI NOÉMI:	A szovátai sportélet története a kezdetektől napjainkig (DERZSI FERENC - FEKETE ÁRPÁD: <i>A Szovátai Athletikai Clubtól a Medve-tó Sportegyesületig. Szováta, 2009.) The history of sport in Sovata from the beginnings to our days</i>	87
BUZOGÁNY ÁRPÁD:	Helyismereti kézikönyv 1. (AMBRUS LAJOS (szerk.): <i>Helyismereti olvasókönyv. Korond. Firtos Művelődési Egylet, Korond, 2001.) A manual of local knowledge 1.</i>	89
FÜLÖP RITA:	Sors- és lélek-keresztmetszetek. (KOZMA MÁRIA (szerk.): <i>Bocskay Vince. Múterem Sorozat. Pallas Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2008.) Cross- sections of souls and destinies</i>	91

Kivonatok

REZUMATE	93
ABSTRACTS	95

Levél a só őreihez

Volt idő, amikor nem lehetett hozzáférni, fejedelmi parancsból bezárták a külszíni fejtéseket, elvágva ezzel a szék népeit a sótól. Ők azonban nem adták fel. Saját maguk, állataik számára szükséges volt beszerezni. Így esett aztán, hogy a sót őrizni kellett, védeni azoktól, akiknek járt volna, de engedetlenségük miatt a segesvári döntés értelmében megfosztották őket ettől az ősi jogtól. Az ide betelepített sóőrök, ezek családjai nyomán indult fejlődésnek településünk. Mai leszármazottaik már nem nagyon törődnek a sóval. A sóval, mely egykor az élethez volt fontos. Aztán a hagyományaink, történetünk részévé vált. Vízrel keveredett, és újabb fejlődés indult belőle.

Manapság az érdektelenség ellenében kell sóőröket állítani. A sóra, mint hagyományaink, történelmünk, fejlődésünk alapjára, vigyáznunk kell. Meg kell őriznünk az elfelejtés világában. Újra nehéz hozzáférni ehhez a modern sóhoz, a sós földben gyökerező önmagunkhoz, elődeinkhez, elmúlt ismereteinkhez. A modern sóőrök ezt a feladatot vállalják, vállalták fel mindenkor. Közelebb hozni újra mindenkit az agyagos sóhoz, bemutatni, feltárni, felkutatni a még egészében, vagy csak közvetve megmaradt kulturális értékeinket. Gyökereinket és új hajtásainkat. Második lapszámunk ismételten egy szeltekét nyújt az olvasó kezébe a só őrzőinek munkáiból.

SZOLLÁTH HUNOR
főszerkesztő